

CADELBERT VON CHAMISSO

Extraordinara poveste
a lui Peter Schlemihl

În românește de Petru Manoliu
Cu o postfață de Thomas Mann

POLIROM
2021

Cuprins

<i>Epistolă preliminară</i> (A. von Chamisso cătrec Julius Eduard Hitzig)	5
<i>Extraordinara poveste</i> a lui Peter Schlemihl	9
<i>Postfață. Chamisso</i> (Thomas Mann)	113

Deodată, întreaga întâmplare mi se păru foarte firească. Omul acesta purtase, fără îndoială, gluga fermecată care îl făcuse nevăzut numai pe el, dar nu și pe umbra lui, iar acum, în cădere, o scăpase de pe cap. M-am uitat de jur împrejur și am descoperit, destul de repede, umbra glugii nevăzute. M-am repezit asupra ei și, de data asta, nu mi-am greșit ținta. Am pus-o pe cap și așa, fără umbră cum eram, nu mai puteam fi văzut.

Omul se ridică în grabă și se uită în jur să vadă pe fericitul său învingător, dar pe tot întinsul câmpiei însorite nu putu zări nici omul, nici umbra sa pe care își dădea toată silința s-o zărească, căci nu observase și n-avea de unde să bănuiască că eu nu aveam umbră.

Când se încredință că dispărausem fără urmă, începu să-și smulgă părul din cap deznădăjduit. Eu însă câștigasem prin luptă o comoară și, odată cu ea, posibilitatea și dorința de-a intra din nou printre oameni. Aveam destule pretexte ca să-mi scuz chiar față de mine însumi ticăloșia pe care o făcusem și, pentru a uita cât mai repede, îmi luai tălpășița fără să mai privesc îndărăt la nefericitul acela, ale cărui gemete îngrozitoare mi-au răsunat multă vreme în urechi. Cel puțin așa mi s-a părut atunci că s-au petrecut lucrurile.

Ardeam de dorința să mă duc în grădina consilierului, pentru a mă încredința eu însumi de cele ce-mi spusese nesuferitul necunoscut. Nu știam însă unde mă aflu și, pentru a putea să mă orientez, m-am urcat pe colina cea mai înaltă. Din vârful ei, am văzut la picioarele mele întinzându-se orașelul, precum și grădina consilierului. Inima îmi bătea cu putere, iar ochii mi s-au umplut din nou, dar cu altfel de lacrimi decât cele de până atunci, căci aveam s-o văd pe Mina. Un dor nebun mă îndemna să cobor valea și să apuc pe cărarea cea mai scurtă. Am trecut nevăzut pe lângă niște țărani care veneau de la oraș. Vorbeau despre mine, despre Rascal și despre consilier. Nu voiam însă să mai ascult și mi-am continuat fuga.

Am intrat în grădină cu inima strânsă. Auzeam parcă ecoul unui râs. M-am cutremurat și am aruncat o privire în jur. N-am zărit pe nimeni. Am înaintat puțin și mi s-a părut că disting un zgomot de pași alături de mine. Nu se vedea însă nimic. Crezui că m-a înșelat auzul. Era încă devreme. În boschetul contelui Peter nu era nimeni. Grădina era pustie. Am cutreierat aleile cunoscute, ajungând în fața locuinței. Auzeam acum zgomotul acela din ce în ce mai lămurit. M-am așezat cu teamă pe o bancă la soare, în fața ușii de

la intrare. Am avut impresia că și spiridușul nevăzut se așezase pe bancă lângă mine, râzând batjocoritor.

Cheia se învârti în broască, ușa se deschise și consilierul apăru cu niște hârtii în mână. Simțeam cum mi se învăluie capul într-un fel de ceață. M-am uitat în jur și ce crezi că am văzut?

Omul cu haina cenușie stătea lângă mine, privindu-mă și zâmbind diabolic. Mă acoperise și pe mine cu gluga fermecată. La picioarele individului stăteau alături, în bună înțelegere, cele două umbre: a mea și a lui. Și necunoscutul îmi flutura pe sub nas contractul cu care mă îmbiase și pe care îl ținea în mână. În vreme ce consilierul se plimba cu hârțile în umbra teiului, el se aplecă prietenește la urechea mea și-mi șopti:

— Va să zică ați primit totuși invitația mea și acum iată-ne pe amândoi sub aceeași glugă. E bine așa! Foarte bine! Acum, dați-mi înapoi gluga fermecată; nu mai aveți nevoie de ea. Dumneavoastră sunteți un om prea cinstit ca să refuzați să mi-o restituiți. Nu trebuie să-mi mulțumiți. Vă asigur că v-am împrumutat-o cu dragă inimă.

Mi-o luă fără ca eu să mă opun, o băgă în buzunar și râse de mine atât de tare, încât consilierul se uită să vadă cine râde. Eu împietrisem.

— Trebuie să recunoașteți – continuă el – că o astfel de glugă este mult mai comodă: ea nu face nevăzut numai omul, ci și umbra sa, precum și alte umbre pe care le ia cu el. Așa că azi am iarăși două umbre cu mine.

Începu să râdă din nou.

— Nu uita, Schlemihl: ceea ce omul nu vrea să facă de bunăvoie la început o face până la urmă de nevoie. Eu încă sper că până la sfârșit vei răscumpăra umbra. Și astfel îți vei lua înapoi logodnica – încă nu e prea târziu –, iar pe Rascal îl vom lăsa să bălângăne în spânzurătoare, ceea ce nu e mare lucru, căci frânghii sunt destule. Și-ți mai dau și gluga pe deasupra.

În grădină apăru atunci mama fetei și între cei doi bătrâni începu o conversație.

— Ce face Mina?

— Plânge.

— Ce copil prost! Tot nu mai poate schimba nimic cu plânsul!

— Desigur că nu; totuși, dragul meu, ești prea crud cu propriul tău copil; cum ai putut s-o dai atât de repede altuia?

— Nu, dragă, tu nu înțelegi deloc lucrurile astea. Când fata noastră va deveni soția unui domn bogat și onorabil, lacrimile copilărești îi vor seca, iar durerea ei de acum îi va apărea ca un vis urât și ne va mulțumi nouă și bunului Dumnezeu. O să te convingi!

— Să dea Dumnezeu!

— Este adevărat că fata are astăzi moșii întinse, dar după vâlva făcută de întâmplarea nefericită cu aventurierul acela crezi tu că se va găsi așa de curând o partidă atât de strălucită ca domnul Rascal? Știi tu ce avere are domnul Rascal? Are moșii în valoare de șase milioane, fără nici o ipotecă și plătite cu bani peșin. Am avut actele în mână. El era acela care cumpăra atunci cele mai frumoase moșii, totdeauna cu puțin timp înainte de-a sosi eu. Și, în afară de asta, mai are și creanțe în valoare de patru milioane și jumătate asupra casei Thomas John.

— Trebuie să fi furat tare mult!

— Ce fel de vorbă-i asta! A economisit ca un om cuminte, acolo unde altul risipea ca un nebun.

— E totuși un om care a purtat livrea.

— Prostii! Are oricum o umbră nepătată!

— Ai dreptate, dar...

Omul în haina cenușie mă privea râzând. Ușa se deschise și apărură Mina. Venea sprijinindu-se de brațul unei cameriste. Lacrimile i se prelingeau pe obraji frumoși și palizi. Se așeză într-un fotoliu, pregătit anume pentru ea, sub un tei, și tatăl luă loc pe un scaun de alături. Îi luă mâna cu delicatețe și, în timp ce ea plângea și

mai nestăpănită, bătrânul începu să-i vorbească blând:

— Tu ești copilul meu bun și drag. Vei fi cuminte și nu-l vei supăra pe bătrânul tău tată care nu-ți vrea decât fericirea. Înțeleg prea bine, inimioara mea, că ești zbuciumată. Ai scăpat, ca prin minune, dintr-o nenorocire. Știu că l-ai iubit foarte mult pe nemernicul acela, înainte de a-i fi descoperit murdara lui înșelătorie! Vezi tu, Mina, eu știu toate astea și nu-ți aduc nici o învinuire. Eu însumi l-am iubit atâta vreme cât l-am crezut un nobil adevărat. Acum recunoști și tu că lucrurile s-au schimbat. Păi cum? Până și un câine are o umbră și unicul meu copil să-și ia tovarăș de viață un om care... Nu, desigur că nici tu nu te mai gândești la dânsul. Ascultă, Mina, acum te cere în căsătorie un om care nu se teme de soare, un om onorabil care, chiar dacă nu este prinț, posedă o avere de zece milioane, adică de zece ori mai mare decât a ta, un bărbat care te va face fericită, fetița mea dragă. Nu răspunde nimic, nu te împotrivi. Fii copilul meu bun și ascultător. Lasă-l pe tatăl tău, care te iubește, să-ți poarte de grijă și să-ți aline durerea. Făgăduiește-mi că-i dai mâna domnului Rascal. Spune: nu-i așa că primești?

Mina răspunse cu o voce tristă: